

сарадњи четника и окупатора, па је дошло до низа протеста. Крајем 1942. Британци су помишљали на могућности и потребу смењивања Д. Михаиловића, који покушава да се правда (315—324). У близини Колашина у штаб ДМ је 25. XII 1942. дошао британски пуковник К. В. Бејли, који покушава да наговори четнике ДМ да ступе у акцију против окупатора, али у томе нема успеха.

Последњи одељак ове Марјановићеве књиге носи назив „Неостварена тежња: стварање коридора“. Наиме, Михаиловић је сматрао да четници треба да успоставе коридор између Црне Горе, Херцеговине, Северне Далмације и Лике, па су зато усмерили све своје снаге да ту нанесу пораз партизанима, у чему нису успели. Покушаји Бејлија и његове службе СОЕ да покрене Михаиловићеве четнике против окупатора завршавају се неуспешно, јер је штићеник изиграо поверење.

На крају књиге налазе се напомене (339—356), за које би боље било да су дате испод текста, јер би се лакше пратиле, затим слиједи регистар личних (357—365) и регистар географских имена (366—372).

Књига Марјановића представља врхунско остварење о једном врло комплексном питању наше савремене историографије. У њој су студиозно обрађени многобројни

проблеми, и она може да послужи као пример како треба прилазити обради значајних питања рата и револуције. У уводном делу, који читаоца упознаје са суштинским питањима која су била од пресудног утицаја на формирање и делатност генералштабног пуковника Д. Михаиловића, Марјановић говори и о мноштву нерешених питања пред рат. Појава и активност четника прате се са много живости у излагању, а и врло документовано. Многа питања и проблеми су само отворени, чврсто постављени. На многа од њих ће се моћи одговорити тек после отварања неких архива. Делатност четника ДМ је приказана у свој својој сложености и балансирању од једне према другој страни, од окупатора према Британцима и избегличкој југословенској краљевској влади, али је њихова делатност увек била у првом реду усмерена против „комуниста“ — партизана.

Дело је писано лаким и лепим стилем, па ће бити подједнако интересантно и за историчаре и за обичне читаоце који желе да сазнају истину о четницима ДМ.

Лепоти и живости књиге доприноси 21 фотос, међу којима су слике које илуструју сарадњу четника, Италијана и Немаца, фотоси емигрантске југословенске краљевске владе и портрети разних личности о којима се говори у делу.

Мр Миллица С. Бодрожић

ДР ДРАГО БОРОВЧАНИН, ИЗГРАДЊА БОСАНСКО-ХЕРЦЕГОВАЧКЕ ДРЖАВНОСТИ У УСЛОВИМА НОР-а.

„СВЈЕТЛОСТ“ САРАЈЕВО 1979.

Књига (под горњим насловом) садржи шест поглавља и има регистар личних и географских имена.

Аутор полази од историјских коријена државности Босне и Херцеговине. У другој глави он се бави питањем расула и капитулације Краљевине Југославије, као и њеног распарчавања од стране окупа-

тора и домаћих издајника. Посебно поглавље обухвата развој НОБ и стварање народне власти.

Боровчанин је подрбно анализирао гезеу политичког система који је израстао на слободној територији. Није заборавио да прикаже политичке прилике у 1943, уочи Другог засједања АВНОЈ-а у Јај-

цу. Као значајно, аутор је назначио Прво засједање Земаљског антифашистичког вијећа народног ослобођења Босне и Херцеговине (ЗАВНОБиХ) у Мркоњић-Граду 25. и 26. новембра 1943. године, на коме су ударени темељи државности Босне и Херцеговине као једне од шест равноправних федералних јединица нове Југославије. У за-

вршној фази изградње народне власти у Босни и Херцеговини формиране су Скупштина и влада Босне и Херцеговине, а донијет је и први устав Босне и Херцеговине.

Аутор се користио богатом и разноврсном литературом, као и новом необјављеном грађом.

Милорад Радусиновић

„ЗГODOВИНА СЛОВЕНЦЕВ“
„ЦАНКАРЈЕВА ЗАЛОЖБА“, ЉУБЉАНА 1979.

Колектив од 15 историчара (међу њима Фердо Гестрин, Бого Графенауер, Василиј Мелик и други) објавио је своју „Историју Словенаца“. Ова занимљива књига настала је као плод историјске синтезе и обухвата раздобља од праисторије до 1945. године. Монографија је цјеловитија од свих досадашњих. Није заобиђен ни археолошки период, римско доба, словенска сеоба и карантанска држава, као ни раздобље германске доминације која је Словенце увукла у круг западне културе.

Монографија „Историја Словенаца“ је настојала да отклони ону парцијалност која се огледала у радовима Б. Графенауера, М. Ко-

са, В. Мелика и других. Она се ослањала на њих, али су видици историјског хоризонта обухватили нова подручја, а укључени су и нови резултати до којих је доспјела историјска наука. Раније празнине су сада испуњене новим садржајима.

Посебну вриједност књиге чини њена опрема: монографија има више од 700 цртежа, факсимила и разних табела, који ће корисно послужити и истраживачима и читаоцима. На крају књиге приложен је списак литературе и извора, као и регистар личних имена и појмова.

Милорад Радусиновић